

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

Nare trahet nidor) quouis suffecerit anno.

7 *Edita damnatas tam fœda exempla per vrbes
Mutabunt populorum animos, patriâsque reducent
Hebrais leges, & sacra domestica: tum gens
Vel serò tandem resipiscere doctâ, suòque
Conciliata Deo, quem sponte reliquerat olim,
Inq; peregrinos consenserat impia ritus,
Gens præstans aliis, gens formidabilis hosti,
Dèque Dei præsentis ope secura, nihilque,
Vt prius, horrescens latè exundantia regum
Arma propinquorum, tuò iuga celsa Sionis
Ascendet, iuga sacra Deo, repetitâque prisco
Dona ferens ritu, renouatas sistet ad aras,
Atque intermissos Domino instaurabit honores.*

Cap. 19.

*Interea, tua te latrantis cultor Anubis
Impie Niligena, infesto sub iudice pœna
Dira manet: Deus, ecce, Deus nube alite vectus,
Tempestas velut atra tuos descendet in agros,
Pèrque fera ingentem effundet, per culta procellam.
Non feret ætherei flammantia numinis ora
Semiferùm vaga turba deùm, mirabitur Isim
Puluino excussam mystes succinctus ab aureo,
Ceterâque euersis simulacra iacere columnis.
Quisquis iter Pharia faciet regione viator.
Tum pauor attonitas mentes & frigida sternet
Pectora, pèrque omnem sese circumferet oram.*

2 *Namque ego quem penes est creperi fortuna duelli,
Qui belli dispenso vices, quem mille sequuntur
Vltrices scelerum, quacunque incedo, cohortes,
Mutua (ait Deus) vnanimes in prælia fratres
Armabo, litèsq; seram, 3 quibus omnis apertas
Immani rabie Pharos exardescet in iras:
Committam ciues cum ciuibus, urbibus vrbes,
Et vicos vicis, & regna potentia regnis:
Mobile scindetur studia in contraria vulgus,
Quemque sua rapiant scelerata in prælia causa.
Non ratio, non consilium, non vota valebunt:
Omnia præcipiti faciam irrita turbine ferri.
* Mox versi ad tripodas, & diuùm oracula suorum,
Nequicquam responsa petent: cortina tacebit,
Nec sua diuinus solitum in præcordia numen
Accipiet, muto Pythonè irrisus abibit
Consultor, nec ab auguribus vocem exprimet vllam,*

L 3

Incer-

Per clades
& exempla
sæpe fit vt
populus res-
piscat, &
Deum seseq;
agnoscat.

Non desunt
qui autores
sunt, descen-
dente in Aeg-
yptum Chri-
sto cum diua
matre, omnia
idola Aegy-
pti corruisse.

Hæc nos vi-
demus, nec
respicimus.
* Post mortè
Christi certū
est omnia to-
to orbe terra-
rum oracula
desisse, cuius
rationem vt
reddat Plu-
tarchus, fru-
stra se torquet
libro peculiari
super ea re
cæuo.

7 In tempore illo de-
feretur munus Do-
mino exercituum à
populo diuulso & di-
lacerato. A populo
terribili, post què non
fuit à gète expectan-
te, expectante & con-
culcata, cuius diripue-
runt flumina terram
eius ad locum nomi-
nis Domini exerci-
tuum montem Sion.

Cap. 19.

1 Onus Aegypti. Ec-
ce Dominus ascendet
super nubem leuem,
& ingredietur Aegy-
ptum. Et cominoue-
buntur simulachra
Aegypti à facie eius.
Et cor Aegypti tabe-
scet in medio eius.

2 Et concurrere fa-
ciam Aegyptios ad-
uersus Aegyptios: &
pugnabit vir contra
fratrem suum, & vir
cõtra amicum suum,
& ciuitas aduersus ci-
uitatem, & regnum
aduersus regnum:
3 Et disrumptur spi-
ritus Aegypti in visce-
ribus eius: & consi-
liũ eius præcipitabo.
Et interrogabunt si-
mulachra sua, & diui-
nos suos, & Pythones,
& Ariolos.

Incertusque sui, miser omnia fata timebit.

4 Et tradam Aegyptū in manu dominorum crudelium, & rex fortis dominabitur eorū, dicit Dominus exercituum.

5 Et arefcet aqua de mari, & fluuius defolabitur atque ficcabitur.

6 Et deficient flumina, & attenuabuntur aeq; siccabitur riuus aggerum. Calamus & iuncus marcescet.

7 Nudabitur alueus a fonte suo: & omnis sementis irrigua ficcabitur: arefcet, & nō erit.

8 Et mœrebūt piscatores, & lugebūt omnes mittentes in flumen hamum; & expandentes rete super faciem aquarū, emarcescent.

9 Confundentur qui operabantur linum, plectentes & textentes subtilia.

10 Et erunt irrigua eius flaccientia, omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces.

11 Stulti principes Thaneos: sapientes consiliarij dederunt consilium insipientes. Quomodo dicitis Pharaoni: Filius sapientium ego, filius regum antiquorum?

12 Vbi sunt nunc sapientes tui? Annuncient tibi quid cogitauerit Dominus exercituum super Aegyptum.

4 *Interea immitti meritos male meque perosos Addicam domino eternum, seruosque tyranni Crudeli astringam imperio, iusti que superbis.*

5 *His etiam cumulata malis accedet egestas, Truxque fames & cunctarum penuria rerum:*

6 *Namq; (quod haud unquam visum, fando-ve relatum Lagai meminere senes) arefcet ab ipso*

Fonte rapax Nilus, solitam neque voluet aquarum Congeriem in campos, sperata messis alumnam.

7 *Nil opus aggeribus flunium cohibere tumentem, Iam nullis, quibus auctus, aquas, erumpat, habebit, Et vada sicca nouo durefcet sole, nec vllum*

Ripa feret iuncum, aut calamum fluuiialis arundo, Ipsaque marcescet defecta humore papyrus.

8 *Flete senes, quibus innocuum modo retia victum Tensa dabant, piscesque hami fallentis ad escam*

Captiui, lugete quibus piscosa fluentia, Squammigerosque effossa greges viuaria claudunt;

9 *Et qui subtiles gracili de stamine telas Textitis, albenti filum componere lino,*

Et filo docti raros connectere casses; Vestra ars, o miseri, vester labor omnis abibit

10 *Irritus, exhaustis quae vos aluisse solebant Piscinis, fluuiisque nouo feruore perustis.*

11 *Nec verò cecis Deus haec praescire magorum Praesulibus, quos Memphis alit, quos Thanis adorat,*

Consiliis-ve dedit praescita auertere sanis. Errauit fæde hic sapientia lapsa, suamque

Prodidit irrisam falsis euentibus artem.

Vos, quibus indocta iocus est imponere plebi, Qui reges iactatis auos, qui sanguinis istud

Sorte dari vobis memorabile munus amica Fingitis, & serie per sacula multa perenni

Transire in seros ab auis, patribusque nepotes; Dicite quas tandem Phario sua fata tyranno

Scitanti ambages, aut quae responsa canetis? Quid feret insano trepidus consultor ab ore?

12 *Ab miser, ab vbi sunt, quos vsu auoque peritas Mirabare viros? num praemonitoribus illis,*

Iam iam erupturam praescisti numinis iram? Haud ita cornigeri cultor mitrate iuueni,

Qui Thanim Memphimque tenes ditione superbam, Haud

Seuitus (sub regibus & tyrannis, extremum omnium necessitatum humanarum,

Olim apud Aegyptios ius factorum & oraculorum gentile erat, & a patribus transibat ad filios.

Apostrophe ad tyrannum.

Ingens Reip. vulnus, cum magistratu, & doctrina Evangelica dispensatoribus mentem eripit Deus.

*Haud ita: 13 namque tuos subita vertigine vates
 Perculit armipotens Dominus, mentemque cerebro
 Subuerso eripuit, ne vera & sana viderent,
 Consiliisque suis patriam ciuesque iuuarent,
 14 Incertos, inopes animi, rationis egentes,
 Attonitosque magis, quam qui superante Lyao
 Ebrius, & vomitu Marcotica vina reiectans,
 Non capite officium, pede non faciente, vacillat:
 15 Talis erit tota Aegypto lymphaticus error,
 Nam capite a primo, turba popularis ad ipsam
 Extremam fecem, tenerisque puertie ab annis
 Ad plenum atatis robur, validamque iuuentam,
 Nullus erit patriam qui sustentare labantem
 Consilio-ve manu-ve queat: metus & pavor omnes
 Consternabit iners, totque olim fortia bello
 16 Pectora, femineo constricta horrore glacescent:
 Quippe Dei manus irati, telumque minantis,
 Immittet gelidum tremefacta per ossa timorem,
 Consciaque horribili pulsabit corda tremore,
 17 Vile etiam nuper nomen victoris Iude
 Auditum tantum Phariis (quis credere posset?)
 Gentibus horror erit, quin & meminisse nocebit,
 Quando recordanti magni miranda Tonantis
 Gesta, repente metus frigentia membra subibit.
 18 Fortunatae urbes, que quinque ex omnibus iram
 Effugient, & mite iugum Domini armipotentis
 Suscipient, vltroque illi sua nomina dantes,
 Mutabunt Phariam Chanaan eo idiomate linguam:
 Atque adeo inter eas fortunatissima priscis
 Condita que seclis, claro se nomine iactat
 Aetherei Solis: nam mox euersa videbit
 Centum illic que Sol deus aurea templa tenebat;
 Et vana morem ritumque superstitionis
 Ad Dominum solis lunaq, reuersa, relinquet.
 19 Tum media Aegypto, perque omnes illius oras,
 Mansuri, votis communibus, armipotenti
 Certatim Domina tituli ponentur, & ara,
 20 Nobile diuini monumentum, & pignus amoris
 In resipiscentem Nili stagnantis alumnium.
 Nam simul ac duris oppressi casibus, alto
 De celo auxilium, lacrymis, pacemque rogabunt,
 Audiet orantes genitor, mittetque potentem
 Propugnatores, seruatorumque benignum,*

13 Stulti facti sunt principes Thanco: emarcuerunt principes Memphis: deciperunt Aegyptum angulum populorum eius.

14 Dominus miscuit in medio eius spiritum vertiginis, & errare fecerunt Aegyptum in omni opere suo, sicut errat ebrius & vomens.

15 Et non erit Aegypto opus quod faciat caput & caudam incuruantem & refrinantem.

16 In die illa erit Aegyptus quasi mulieres, & itupuebunt & timebunt a facie commotionis manus Domini exercituum quam ipse mouebit super eam.

17 Et erit terra Iuda Aegypto in pauorem: omnis qui fuerit illi recordatus, pauebit a facie consilij Domini exercituum, quod ipse cogitauit super eam.

18 In die illa erunt quinque ciuitates in terra Aegypti loquentes lingua Chanaan, & iurantes per Dominum exercituum: Ciuitas Solis vocabitur vna.

19 In die illa erit altare Domini in medio terrae Aegypti, & titulus Domini iuxta terminum eius.

20 Et erit in signum & in testimonium Domini exercituum in terra Aegypti. Clamabunt enim ad Dominum a facie tribulantis, & mittet eis seruatorem & propugnatores qui liberent eos.

Qui

Vaticinium hoc ratum fuisse, apertissime patet ex historia sacra.

Heliopolis, clara Aegypti ciuitas.

*Qui tot iactatos fatis, tot funera passos
Seruitio eripiat, iustisque reuendicet armis.*

21 Et cognoscetur
Dominus ab Aegypto,
& Aegyptij cognoscent
Dominum in die illa.
Et colent eum in ho-
stitiis & in muneribus.
Et vota uoueunt Do-
mino & soluent.

*Quam Pharias tu notus erit Deus ille per vrbes!
Quam raro quamque insolito cumulatus honore
Et cultum & gratum populi experietur amorem!
Multa frequensq; illi iugulis cadet hostia caesis,
Sacrâque deuoto spumabunt uasa cruore,
Multa coronatis pretiosa ferentur ad aras
Munera, nullus erit voti non rite soluti
Iure reus, soluent omnes quodcumque uoueunt.*

22 Et percutiet Do-
minus Aegyptum pla-
ga, & sanabit eam. Et
reuertentur ad Domi-
num & placabitur &
sanabit eos.

*Et merito: quis enim à quo accepit plagam, ab eodem
Speret opem? Deus ille tamen, mirabile dictu,
Qui vulnus dederat, cataplasma salubre dolenti
Applicat, & rara inuentu succum panaceae.*

23 In die illa erit via
de Aegypto in Assy-
ria. Et intrabit Aegy-
ptus in Assyria, & As-
syrius in Aegyptum,
& seruient Aegyptij
Assur.

*Nullum ultra bellum, pax omnibus aurea terris,
Quas colit Assyrius, quas demetit accola Nili,
Florebit, populum commercia mutua utrumque
Securique aditus reditusque utrinque, perenni
Nec dissolueno facient coalescere nexu.*

24 In die illa erit Is-
raël tertius Aegyptio
& Assyrio. Benedictio
in medio terrae,

*Assyrius Pharius-ue suat, magno-ue creatus
Israële, tibi nullo discrimine agetur
O Deus armorum praeses, sed habebitur equo
Iure, parique olim sempérque coletur amore.*

25 Cui benedixit Do-
minus exercituum di-
cens: Benedictus po-
pulus meus Aegypti,
& opus manu me-
rum Assyrius, heredi-
tas autem mea Israël.

*Tu bona tu terris felicibus omina dices
Fauista pater, nullos rata non mansura per annos,
Hisque bonus uerbis populos animabis amicos:
Maeste noua uirtute meus iam factus, aquosam
Qui colis Aegyptum, tuque Assyriae incolam pinguis,
Noster eris, uanos hinc iam obliuiscere diuos:
At tu lecta mihi reliquis praegentibus olim
Israëlitici proles certissima Iudae,
Ne quaeso, ne sorte tua tumefacta superbi,
Sed simul in nostram hanc animis concordibus ite
Quam dedimus legem, sic uobis prospera cedent
Omnia, siue homines, seu vos niger impetat Orcus.*

Cap. 20.

*Multa tamen purganda prius ressecandaque restant
Quam noua concordis pax uniat aurea terras.
Eccè aliud signum, quo non praesentius ullum,
Nec dum etenim causas irarum animo expuit omnes,
Armipotens genitor caelo demisit ab alto.*

In anno quo ingres-
sus est Thartan in Azo-
tum, cum misisset eum
Sargon rex Assyriorum,
& pugnasset contra
Azotum, & cepisset eum.

*Nam uati Amosida, quo Thartan barbarus anno
Littoream obsedit missu Sargonis Asotum,
Obsessamque manu cepit, captamque cruentè*

Diripuit.

Non est ac-
ceptio perso-
narum apud
Deum.

Vocationem
Gentium, &
euangelij praedicationem
& equalem
Iudaeis ius
praedicat hoc
loco Prophe-
ta.
Ecclesiae con-
cordistypus,
aduersus quos
non praeuale-
bunt portus
infeli.

Cap. 20.